

**ПРОГРАМ УНАПРЕЂЕЊА РАДА
ОСНОВНОГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У
ТРСТЕНИКУ
ЗА ПЕРИОД ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ**

ЈЕЛЕНА ЛАПЧЕВИЋ
кандидат за избор на функцију
главног јавног тужиоца

У Трстенику, 17.11.2023. године

Основно јавно тужилаштво у Трстенику, месно је надлежно за територију Општине Трстеник. Исто је почело са радом 01.01.2014. године ступањем на снагу Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава („Сл. гласник РС“ бр. 101/13). У складу са овим законом, у оквиру месне надлежности стварну надлежност обавља пред Основним судом у Трстенику.

Територија Општине Трстеник површине је 448 км² и има укупно близу 50.000 становника. Основно јавно тужилаштво у Трстенику смештено је у згради Основног суда у Трстенику.

У току претходним годинама Основно јавно тужилаштво у Трстенику је радило са мањим бројем заменика од предвиђеног броја што је захтевало велико ангажовање носилаца јавно тужилачке функције.

Јавно тужилаштво је самостални државни орган који гони учиниоце кривичних дела и других кажњивих дела и предузима мере за заштиту уставности и законитости и своју функцију врши на основу Устава и закона, потврђених међународних уговора и прописа донетих на основу закона.

Имајући у виду обим послова неопходно је планирање активности рада тужилаштва и у том плану одредити приоритете.

Ако бих била изабрана на функцију Основног јавног тужиоца у Основном јавном тужилаштву у Трстенику, поред послова, односно овлашћења и обавеза који су Уставом и законима као и Правилником о управи у јавним тужилаштвима прописани додатно бих се залагала за:

- повећање ефикасности у кривичном гоњењу кроз благовремено одговорно и стручно одлучивање по кривичним пријавама, посебно пријавама за коруптивна кривична дела

- унутрашњу организацију и поступање тужилаштва у складу са Правилником о управи у јавним тужилаштвима;

- остваривање сарадње и добрих односа са органима предистражног поступка, полицијом, пореском полицијом, инспекцијама, Центром за социјални рад, како би се што боље остварили заједнички циљеви на откривању и гоњењу учинилаца кривичних дела, привредних престапа, прекршаја и заштита људских права и слобода, односно уставности и законитости;

- јачање угледа јавног тужилаштва и поверења грађана у рад јавног тужилаштва.

Такође је неопходно предузимати активности у циљу примене Националне стратегије и реформе правосуђа за период 2013.-2018. и Акциони план за спровођење Националне стратегије у делу који се односи

на јавна тужилаштва. Неопходно је доследно и правилно примењивати законе и подзаконске прописе који су донети или измењени у складу са Националном стратегијом и Акционим планом. Неопходно је да јавна тужилаштва активно учествују у разматрању предлога прописа који ће бити измењени у складу са Националном стратегијом и Акционим планом. Велики број закона је већ измењен у складу са стратегијом што се тиче рада тужилаштва уведена је дисциплинска одговорност, информисање јавности на другачији начин него то је то раније било регулисано и слично.

Као главни јавни тужилац у Основном јавном тужилаштву у Трстенику залагаћу се да носиоци јавнотужилачке функције као и запослени остваре висок ниво професионалности у доношењу тужилачких одлука и другим пословима у тужилаштву, за повећање нивоа стручности кроз праћење судске праксе а такође, с обзиром да су носиоци јавнотужилачке функције као и тужилачки помоћник Основног јавног тужилаштва у Трстенику похађали обуку за примену базе јавнотужилачке праксе, да се иста кориси и да се размењују искуства са другим тужилаштвима везано за конкретне ситуације, за правилну примену упутстава и ставова виших јавних тужилаштава. Такође ћу се залагати за непристрасност у поступању и одлучивању у вршењу функције, самосталност у раду и одлучивању и онемогућавању било каквог и било чијег утицаја, као и на повећању угледа јавног тужилаштва, повећању одговорности за рад, поступање и донете одлуке, за изграђивање правилног односа према странкама, суду, јавности као и поштовање тужилачке етике.

У тужилаштву је неопходно увести програм за електронско вођење предмета, праћење кретања предмета и сачињавање статистичких и других извештаја. Наиме у Основном јавном тужилаштву у Трстенику се сви уписници воде ручно, а скоро свакодневно се захтевају различити извештаји па би увођењем електронског вођења уписника тај посао био знатно олакшан и убрзан. Увођењем рачунарског програма за електронско управљање предметима под називом "САПО", а чију обуку за примену су похађали сви запослени, може се очекивати много ажурније поступање од момента када ће почети обавезно коришћење овог програма. С тим у вези бих инсистирала код Министарства правде Републике Србије да се у Основном јавном тужилаштву у Трстенику обезбеди информатичар који би нам у томе помогао и како би овај програм правилно примењивали и како би се постигла сврха увођења истог.

Основна и најбитнија улога тужилаштва је гоњење извршилаца кривичних дела и других кажњивих дела, па сагледавајући претходни период сматрам да приоритет у раду треба да буду кривична

дела са елементарним корупцијом у ком смислу треба предузимати радње на ефикасном откривању и гоњењу ових кривичних дела, предузимати мере да се доследно примењује обавезно упутство Републичког јавног тужиоца А.бр.194/10 о поступању код коруптивних кривичних дела и у том циљу укључивати стучна лица као што су економски форензичари и стручњаци за послове у финансијском пословању и производним процесима у привреди. У том циљу неопходно је доследно примењивати Закон о одузимању имовине проистекле из кривичних дела која је изузетно значајан начин борбе против корупције и чијом применом се лицима склоним вршењу кривичних дела одузима финансијска подршка и моћ да даље врше кривична дела.

Такође је неопходно, а имајући у виду повећање извршења кривичних дела која се врше кроз насиље у оквиру породице, појачати сарадњу првенствено са Центром за социјални рад који би са својим стручним службама радили на охрабривању оштећених да пријављују извршење дела, као и на пружању помоћи и заштити жртве као и свим другим службама које могу превентивно деловати на извршиоце ових кривичних дела. Досадашње искуство показује да се у навећем броју случајева као извршиоци ових кривичних дела појављују лица која су склона прекомерном конзумирању алкохола и психоактивних супстанци, то је неопходна сарадња са Домом здравља и његовим специјалистичким службама, са психијатрима, неуропсихијатрима, психолозима. Посебно треба превазићи проблем када лица која су под дејством алкохола или се ради о психијатријским болесницима и које није могуће саслушати, или им одредити задржавање немамо где да сместимо, јер медицинско особље Опште болнице у Крушевцу одељење психијатрије одбија да иста задржи на лечењу или евентуалном посматрању а што би касније помогло приликом вођења кривичног поступка и евентуалног изрицања мера безбедности према истим. У том смислу неопходно је унапредити и рад полиције у смислу прикупљања и обезбеђења такозваних материјалних доказа код извршења кривичних дела насиља у породици у смислу обављања увиђаја, сачињавања фото документације, преглед оштећених од стране лакара имајући у виду да се искази оштећених и сведока показују као непоуздан доказ.

Посебно бих се овде осврнула на Закон о спречавању насиља у породици који је ступио на снагу дана 01.06.2017.године.У Основном јавном тужилаштву у Трстенику од почетка примене овог закона формиран је велики број предмета који су уписани у уписник "НПТ", а упоредном анализом се може закључити да се сваке године број предмета повећава тако да конкретно у 2022.години посматрајући период до 15.11.2023.године

у овај уписник је уведено 127 предмета. Како сам једини носилац јавнотужилачке функције у овом тужилаштву то поступама и по овим предметима. Сматрам да је неопходно увести могућност праћења евиденција о лицима која се појављују као извршиоци насиља у породици, повезивање Центра за социјални рад и њихових евиденција са Полицијским управама и Полицијски станицима, те надлежним полицијским службеницима и носиоцима јавно тужилачке функције који поступају у овим предметима. Ово са разлога што су рокови за поступање кратки па је неопходна сарадња између свих учесника а доступност података би довела до бржег и ефикаснијег одлучивања. На састанцима Групе за координацију и сарадњу разматрати појединачне случајеве, у временском периоду између истих свакодневно бити у контакту и разматрати поштовање изречених мера. Такође сматрам да је неопходно строжије кажњавање од стране Прекршајног суда за лица која крше изречене хитне мере јер то до сада није био случај. Евидентно је да постоји велики број злоупотреба у смислу да наводне жртве пријављују учиниоце само да би себи обезбедили погодније позиције у поступцима развода брака, додела деце и слично.

Сматрам да је, имајући у виду почетак примене Законика о кривичном поступку и нову улогу тужиоца, неопходно да се у сарадњи са судијама Основног суда у Трстенику који поступају у кривичној материји, постигне договор да се носиоцима јавнотужилачке функције обезбеди време за предузимање доказних радњи и спровођење истрага како би се повећала ефикасност у поступању. Ово посебно имајући у виду да већ дужи временски период и Основном јавном тужилаштву у Трстенику поступају само два носиоца јавнотужилачке функције, те да је заиста јако тешко постићи присуствовање главним претресима, саслушањима задржаних лица у полицији, поступати по хитним мерама, организовати састанке Групе за координацију и сарадњу, издавати наредбе за претресање стана и других просторија, обављати увиђаје, консултације са полицијским службеницима и слично. Неопходно је, имајући у виду досадашње искуство, правилно планирати неопходна средства за трошкове као и рационално управљање трошковима и правилна примена правилника којима се регулише начин обрачуна трошкова вештачења и трошкова сведока. Потребно је повећати број постигнутих споразума о признању кривичних дела и правилно примењивати начело опортунитета кроз одлагање кривичног гоњења.

Такође је неопходно, с обзиром да је новим Закоником о кривичном поступку проширен круг послова у међународној сарадњи да се користе могућности обраћања страним државама за пружање података,

поступати по замолницима страних држава,похађати обуке која би нам помогла да што ефикасније обављамо и ове послове.

Неопходно је, а у складу са Комуникационом стратегијом да се створи могућност да тужилаштво свој рад презентује средствима јавног информисања. На тај начин се остварује бољи однос тужилаштва и средстава јавног информисања и јача поверење у рад јавних тужилаца. У овом циљу потребно је да се обавља обука и стручно усавршавање заменика и запослених, посебно лица задужених за односе са медијима и радити на правовременом и истинитом информисању средстава јавног информисања. Потребно је предузимати мере кроз обуку запослених и носилаца јавнотужилачке функције у циљу контроле поступања а ради спречавања поверљивих информација, односно спречити објављивање делова информација који могу штетити интересима поступка.

Сматрам да бих, уколико будем изабрана на функцију главном јавног тужиоца у Основном јавном тужилаштву у Трстенику, ову функцију обављала професионално и непристрасно и тиме допринела повећању угледа Јавног тужилаштва.

Јелена Лапчевић
В.Ф.главног јавног тужиоца
у Основном јавном тужилаштву
у Трстенику

